

Tietoa sovittelusta päivärahasta

Erityisesti vapaan sivistystyön oppilaitoksissa
työskenteleville opettajille

Kokoaikatyö vai osa-aikatyö?

- merkitys

- Soviteltua päivärahaa voidaan maksaa työnhakijalle, joka saa tuloa
 - osa-aikatyöstä tai
 - enintään kaksi viikkoa kestävästä kokoaikatyöstä
- Pitempien työsuhteiden kohdalla pitää siksi ratkaista, onko kyseessä työttömyysturvalain mukainen kokoaikatyö vai osa-aikatyö.
- Yli kaksi viikkoa kestävä kokoaikatyön ajalta ei ole lähtökohtaisesti oikeutta työttömyysetuuteen, osa-aikatyön ajalta sen sijaan on.
 - Työsuhteen ”laadusta” riippuu myös sovitellaanko sen palkkatuloja vai ei!

Kokoaikatyö vai osa-aikatyö?

- työaika ja sen laskeminen

- Työttömyysturvalain mukaan työsuhde on
 - kokoaikainen, jos sen työaika on yli 80 % alan kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöajasta.
 - Vastaavasti työsuhde on osa-aikainen, jos työaika on enintään 80 %
- Työsuhteen osa- tai kokoaikaisuus ratkaistaan työsuhteen alkaessa työsopimuksen ja sen mahdollisten liitteiden perusteella.
- Työsopimuksessa ilmoitettujen tietojen perusteella lasketaan työsuhteen keskimääräinen viikkotyöaika, jota verrataan alan täyteen työaikaan.

Kokoaikatyö vai osa-aikatyö?

- työaika ja sen laskeminen

- Alan enimmäistyöaikana pidetään yleensä opetusvelvollisuuden rajaa.
- Aina opetusvelvollisuutta ei kuitenkaan ole määritelty, ja esimerkiksi **kansalais- ja työväenopistojen opettajilla enimmäistyöaikana (100 % työaikana) pidetään 21 tuntia viikossa.**
 - Osa-aikatyön raja on siten 16,8 tuntia viikossa (21 h/vko x 80 % = 16,80 h/vko)
- Työsuhteen koko- tai osa-aikaisuus on eri asia kuin opettajan pää- tai sivutoimisuus!

Kokoaikatyö vai osa- aikatyö?

- useampi osa-
aikatyö ei muodosta
kokoaikatyötä

- Jokaisen työsuhteen työaika - eli sen koko- tai osa-aikaisuutta - tarkastellaan erikseen.
- Eri työsuhteiden työaikoja ei lasketa yhteen: esimerkiksi kaksi osa-aikaista työsuhdetta eivät yhdessä muodosta kokoaikaista työsuhdetta.
 - Päivärahaoikeus perustuu edelleen osa-aikatyöhön!

Kokoaikatyö vai osa-aikatyö?

- tulojen sovittelu

- Osa-aikatyöstä saatu palkka sovitellaan ansiopäivärahaan. Osa-aikatyöstä maksettu lomarahaa ja lomakorvaus ovat myös soviteltavaa tuloa.
- Yli kaksi viikkoa kestävä kokoaikatyön palkka ei ole soviteltavaa tuloa. Myöskään kokoaikatyöstä maksettua lomarahaa ja lomakorvausta ei sovitella.

Lomautukseen rinnastettava syy

- Päivärahaa voidaan maksaa yli kaksi viikkoa kestävästä kokoaikaisesta työsuhteesta aikana vain **lomautuksen ja lomautukseen rinnastettavan syyn perusteella**.
- Työttömyysturvalaissa lomautukseen rinnastettavalla syyllä tarkoitetaan mm. *työnteon ja palkanmaksun keskeytymistä työsopimuksessa mainitun ehdon vuoksi* (TTL 1 luku 5 § 14 mom).
- Näistä työnantajan toimintakaudesta johtuvista palkattomista ja opetuksettomista ajoista pitää olla sovittu jo työsuhteen alkaessa.
 - Asian pitää ilmetä työsopimuksesta tai sen liitteestä.
 - Erillisellä todistuksella jälkikäteen ilmoitettuja aikoja ei voida pitää työsuhteen alkaessa sovittuna työsopimuksen ehtona.

Osa-aikatyön ajalta ansiopäivärahaa

- Osa-aikatyön ajalta on lähtökohtaisesti oikeus soviteltuun päivärahaan.
- Esimerkki: Henkilöllä on kolme työnantajaa. Työnantaja A:n kanssa tehdyn työsopimuksen mukainen työaika on 50 % kokoaikaisen työntekijän työajasta. Työnantaja B:n kanssa tehdyn työsopimuksen mukainen työaika on myös 50 % kokoaikaisen työntekijän työajasta. Työnantaja C:n kanssa tehdyn työsopimuksen mukainen työaika on 20 % kokoaikaisen työntekijän työajasta.
- Henkilöllä on siis kolme osa-aikatyötä, ja hänellä on lähtökohtaisesti oikeus soviteltuun päivärahaan osa-aikatyön perusteella.
 - Näin siitä huolimatta, että todellisuudessa henkilö tekee työtä enemmän kuin kokoaikainen työntekijä!
- Lomautukseen rinnastettavat ajat osa-aikatyössä
 - Etuusoikeus perustuu osa-aikatyöhön, eikä päivärahaa voida maksaa (täytenä) vain näiden palkattomien jaksojen ajalta.

Osa-aikatyön ajalta ansiopäivärahaa

- palkan ja työajan
huomioimisen
ajankohta

- Osa-aikatyön palkka sovitellaan *maksuperusteisesti* eli sen jakson työttömyysetuuteen, jonka **aikana palkka maksetaan** (1.4.2019 lähtien)
- Myös sovittelun päivärahan saamisen **enimmäistyöaika**rajan tarkastelu tehdään **maksettujen työtuntien perusteella** palkanmaksupäivän mukaiselle sovittelujaksolle
 - Ei merkitystä milloin työ on tosiasiallisesti tehty

Osa-aikatyön ajalta ansiopäivärahaa

- sovittelujakso

- Sovittelujakso on normaalisti palkanmaksukautta vastaava jakso, useimmiten kuukausi
 - Sovittelujakson ja palkanmaksukauden ei tarvitse olla päivämääriltään samat, sama pituus riittää.
- Sovittelun päivärahan maksamiselle on sekä työajasta että palkasta johtuvia rajoituksia.
 - Nämä tarkastellaan aina kunkin sovittelujakson osalta erikseen.

Osa-aikatyön ajalta ansiopäivärahaa

- rajoitukset: työaika

- **Työaika tarkastellaan maksettujen tuntien mukaisesti!**
- Poikkeus 1:
 - palkkaa on maksettu kerralla useammalta kuukaudelta → jaetaan palkka ja maksetut tunnit vastaavalle kuukausimäärälle, ja huomioidaan osuus kullekin sovittelujaksolle maksuajankohdasta eteenpäin
- Poikkeus 2:
 - palkanmaksun ajankohdalla on tarkoituksellisesti pyritty välttämään sovittelu → sekä palkka että tehty työaika huomioidaan ansainta-ajankohdan mukaisesti
 - Edellyttää tarkoituksellista, poikkeavaa palkanmaksujärjestelyä

Osa-aikatyön ajalta ansiopäivärahaa

- rajoitukset: työaika

- Työaika sovittelujakson aikana saa olla enintään **80 %** kokoaikaisen työntekijän työajasta
- Esimerkki 1: Henkilöllä on kolme osa-aikatyötä: 50 %, 50 % ja 20 %. Hänelle on maksettu palkkaa kaikista näistä saman kuukauden aikana työaikaan vastaavasti. Sovittelujakson aikana **maksettujen tuntien** työaika ylittää 80 % alan kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöajasta. Päivärahaa ei voida maksaa kyseiseltä kuukaudelta.
- Esimerkki 2: Henkilöllä on 79 % osa-aikatyö. Hän tekee lisäksi kolmen päivän sijaisuuden toiselle työnantajalle. Molemmat työt ovat sovittelun piirissä (osa-aikatyö ja enintään 2 vkoa kestävä kokoaikatyö), joten molempien töiden työaika huomioidaan siinä kuussa, kun niistä maksetaan palkka. Työaika ylittää 80 % sen sovittelujakson aikana, jona keikkatyön palkka maksetaan osa-aikatyön palkan lisäksi. Soviteltua päivärahaa ei voida maksaa siltä kuulta.

Osa-aikatyön ajalta ansiopäivärahaa

- rajoitukset: tulot

- Sovitellulla päivärahalla on enimmäismäärä
 - Soviteltu päiväraha (lapsikorotuksineen) + sovittelujakson aikana maksettu työtulo = enintään päivärahan perusteena olevan palkan määrä.
- Jos pelkästään palkkaa on maksettu enemmän kuin henkilön päivärahan perusteena olevan palkan määrä on, ei soviteltua päivärahaa jää maksettavaksi.

Voiko sovittelua välttää?

- Osa-aikatyön palkan sovittelua ei voi välttää
 - jättämällä hakematta etuutta tai
 - katkaisemalla työnhaun TE-toimistossa
- Esimerkki: Henkilö ei hae päivärahaa siltä päivältä, jona hänen osa-aikatyön palkkansa maksetaan. → Palkka huomioidaan soviteltavana tulona normaalille sovittelujaksolle, mutta etuutta ei voida maksaa ajalta, jolta sitä ei ole haettu (palkanmaksupäivältä ei makseta etuutta).
- Osa-aikatyöstä maksettava palkka ja työtunnit huomioidaan sovittelussa myös silloin, kun kyseinen työ on *tehty aikana*, jolloin ei muutoinkaan ole oikeutta päivärahaan
 - Esim. kokoaikatyön rinnalla tehty osa-aikatyö

Voiko sovittelua välttää?

- Osa-aikatyöstä saatu tulo sovitellaan työttömyysetuuteen maksuperusteisesti myös, vaikka *kyseinen työ olisi jo päättynyt* ennen kuin etuuden hakeminen alkaa.
- Työnhaun voimassaololla TE-toimistossa ei ole merkitystä sovittelun kannalta.
- Myös osa-aikatyöstä maksettu lomarahaa ja lomakorvaus ovat maksuperusteisesti soviteltavaa tuloa.

Työ alkaa, mutta maksetaan täyttä päivärahaa!?

- Toisaalta: alkavan osa-aikatyön ensimmäinen palkka maksetaan vasta seuraavassa kuussa → oikeus **täyteen päivärahaan** siltä hakujaksolta, jonka aikana työ todellisuudessa alkaa!
 - Jos ei muuta soviteltavaa tuloa
- Palkka sovitellaan ansiopäivärahaan ja työaikatarkastelu tehdään vasta palkanmaksupäivän mukaiselle jaksolle
 - Tehtyjä työtunteja ei siis tarkastella etuusoikeuden näkökulmasta työntekoajankohdan mukaan!
- Etuuden maksaminen edellyttää, että työnhaku TE-toimistossa on voimassa!

Pidä työnhakusi voimassa TE- toimistossa!

- Kokoaikaisen työn haku TE-toimistossa on aina ehdoton edellytys ansiopäivärahan maksamiselle.
 - Työnhakua ei voi saattaa voimaan takautuvasti.
- Kehotamme pitämään työnhaun voimassa jatkuvasti, jos
 - työsuhde on osa-aikainen tai
 - tekee useaa samanaikaista osa-aikatyötä.
- Suosittelemme pitämään työnhaun voimassa myös silloin, jos
 - työsuhteen osa- tai kokoaikaisuudesta on epävarmuutta tai
 - jos tilanne voi muuttua.
- **Työnhakua ei kannata katkaista ainakaan osa-aikatyön/-töiden todellisuudessa alkaessa, sillä sovitellun päivärahan työaikatarkastelu tehdään vasta palkanmaksupäivälle!**

Lisätietoja

- Lisää tietoa ansiopäivärahasta ja etuuden hakemisesta on Opettajien Työttömyyskassan kotisivuilla www.opetk.fi
- Sovitellusta päivärahasta lisätietoja kohdassa *Ansiopäiväraha > Tulojen vaikutus*.
- Kätevin yhteydenottokanava työttömyyskassaan on sähköinen Openetti-palvelumme jonka linkki löytyy kotisivujemme etusivulta.

Materiaalista

- Tämä materiaali pohjautuu työttömyysturvalainsäädäntöön ja sen soveltamisesta annettuihin soveltamisohjeisiin helmikuun 2020 mukaisena
- Materiaali on sellaisenaan yleisluonteinen kuvaus lainsäädännöstä ja etuuksista eikä kaikkia erityistapauksia ole selvyiden vuoksi erikseen käyty materiaalissa läpi
- Huomaathan, että kassa ei lainsäädännöstä johtuen voi tehdä edullisuusvertailua ja päätökset voimme tehdä vain hakemusasiakirjojen perusteella